

LBRIS

We know
books

Aliki Kafetzopoulou

Viața lui Eutihie, vestitorul lui Hristos

ÎNTOTDEAUNA SĂ BIRUIEȘTI

nuvelă istorică

Traducere din limba greacă
protopresbiter dr. Gabriel Mândrilă

editura
Σοφία

București

Cuprins

Tristețea unei zile vesele	5
Eutihie	15
Pedepsit	25
Tâlhari!	33
La „Conacul cerbului”	41
Doi prieteni – un singur vis	51
La mănăstirea Stúdition.	59
Misteriosul vas de lut	67
Puterea măreței idei.	83
Anii trec – isprăvile rămân	99
În zorii unei alte zile	115
„Întotdeauna să biruiști”	127

Tristețea unei zile vesele

– Eutihie!

Adierea de seară luă glasul și-l duse în grădina printre palmieri și mirsine, printre chiparoși și ulmi. Îl trecu pe deasupra rodiilor și dafinilor, pe deasupra apei azurii din cisterna de marmură și mai departe, lăsând în urmă ungherele înfrunzite ale grădinii.

Dar răspuns nu se-auzi.

– Eutihie!, răsună din nou glasul.

La fereastra arcuită, ultima din dreapta celui de-al doilea cat, se ivi o tânără înaltă, suplă, care privi în jos cu multă neliniște.

Nu era prima dată când Antonina ieșea la fereastră într-acel asfințit. De când mama, patriciana Agáthi, se îmbolnăvisese, ea înțeleșese că trebuia să-i preia locul. Și ultimele raze de soare, întâl-

nind-o la acea fereastră lătratică a celui de-al doilea cat, regăsiră adunate pe chipul ei întreaga îngrijorare și toate îndatoririle unei mame.

Părul ei brun-roșcat și cârlionțat, împletit în cozi groase, era prins la spate într-un coc cu ajutorul unei panglici de nuanță lapislazuli, în timp ce ochii, de culoarea cerului, aveau o expresie atât de serioasă și gânditoare, încât o făceau să pară nu de optsprezece ani, cât avea, ci mult mai în vârstă.

Și e-adevărat că în toată acea perioadă se înfățișă ca o domnișoară matură și sobră, vrednică de capitala imperiului, după cum îi spuneau și bătrâna-Theofanó, vechea ei doică, care o crescuse.

Tatăl ei, ofițerul Manuil, își petrecea cea mai mare parte a timpului în războaie și campanii împotriva triburilor barbare, care înconjurau Imperiul Bizantin. Așadar nu le era alături decât câteva luni – ceea ce sporea responsabilitățile fetei sale celei mari.

Ea trebuia să se ocupe de administrarea palatului, să dirijeze slugile, să supravegheze îndeobște cultivarea moșiilor lor necuprinse.

Apoi mai era și „Conacul cerbului”...

Acolo îi zbura în clipa aceea Antoninei gândul, preocupată. Acolo, la „Conacul cerbului”, unde se afla de doi ani mama sa bolnavă.

LIBRIS

We know
books

Speranța lor era că acea colină împădurită, cu aerul curat de țară, avea să îmbunătățească starea mamei, însă până acum nu se văzu nici un astfel de semn. Iar Antonina trebuia să trimită din vreme în vreme oameni cu medicamente, bucate alese și toate cele necesare îngrijirii bolnavei. Îngrijirii de care ar fi dorit să se ocupe ea însăși, cu propriile mâini. Dar asta îi era cu neputință.

Cine ar fi avut grijă de frații ei, dacă ea avea să lipsească? Dimitrie mai avea zece luni și urma să termine cursurile la școala lui Mihail, iar micuțul Heliodor nu se putea nicicum desprinde, la cei nouă ani ai săi, de afecțiunea ei.

– Eutihie!, strigă din nou Antonina, și ochii săi căutară neliniștiți prin frunzișul grădinii, în timp ce gându-i zbură din nou la „Conacul cerbului”.

Într-adevăr, dac-ar fi fost aici mama, poate că Eutihie, fratele mijlociu, ar fi fost altfel, mai bun.

Dar nici ea însăși nu era prea convinsă de acest lucru. Și, cu toate acestea, în sinea ei înțelegea că acest caracter năstrușnic al său o făcea să-l iubească mai mult decât pe ceilalți frați. De aceea îl și muștra adeseori aspru și nu pregeta să-i scrie tatălui nemulțumirile sale privitor la acesta.

Iar astăzi, când se făceau asemenea pregătiri în casă, astăzi, când Manuil avea să se întoarcă în slavă și triumfător din campania, încununa-

tă de victorie, împotriva arabilor, Eutihie era de negăsit!

Să fi spus cineva că nu fusese de față la înțelegerea la care luaseră parte cu toții? De duminică trecută, când aflaseră pe neașteptate de întoarcerea armatei biruitoare, s-au gândit tuspatru să-i ofere tatălui lor ceva în urma absenței de atâtea luni. Un dar – semn al recunoștinței și iubirii lor.

Dimitrie se-apucă chiar din seara aceea. Fără a divulga celorlalți secretul, se vedea clar că pregătea ceva, închis în odăile casei de oaspeți a palatului. Heliodor a făurit el însuși o corabie cu pânzele larg-deschise, din lemn de nuc, scrijelind pe ea, cu scrisul său ales, urarea „Întotdeauna să biruiеști!”. Și Antonina a trudit neobosită, până noaptea târziu, asupra gherghefului, pe care brodă cu fir de aur acoperământul prețios, pregătit pentru sofaua tatălui ei.

Dar Eutihie?

Pe culoar se auziră pași și o mână ridică vâlul de porfiră – draperia de la camera ei.

– Dacă voiește, stăpâna mea să coboare în sala cea mare, rosti bătrâna-Theofanó în timp ce intra. E așteptată de dascălul Mihail.

– Învățatul Mihail!, se miră Antonina. De ce-a venit, ți-a spus?

– Nu, a cerut-o numai pe domnia ta.

De când își încheiase studiile cu el, înțeleptul dascăl nu mai trecuse pe la ei. De aceea trebuia ca vizita să aibă un motiv serios. Fără a putea să-și explice, coborî scara în grabă.

– Doamnă, fazanii pentru cină au ajuns, i se adresă veselă Haritó, cu care-și întretăiase pașii.

Dar Antonina parcă n-a auzit-o. Pasul ei silențios în sandalele ușoare trecu iute pe mozaicul cu păuni, ajungând în sala cea mare, unde aveau loc primirile.

Scaunele sculptate, din lemn prețios, ornamente cu fildeș și perle, mozaicurile măiestre ce împodobeau pereții și dușumeaua, coloanele de marmură brăzdate de striatții aurii în cele patru colțuri vădeau opulența palatului lui Manuil.

Țesăturile de mână, stofele cu fir de argint și curățenia sclipitoare, ce făceau ca toate să strălucească, vorbeau despre mâna destoinică a fiicei celei mari, despre purtarea de grijă neobosită a Antoninei, despre înfățișarea sărbătorească a casei în această zi veselă. O zi ce – vai, Doamne! – nu avea să fie scutită de umbrele tristeții.

Salutându-și vechiul și venerabilul dascăl, Antonina nu putu să nu remarce din prima clipă o urmă de tristețe în privirea sa.

– Am să-ți aduc la cunoștință ceva foarte serios, copilul meu, începu el, cu privirea pe geam, afară, undeva la mirsinele din grădină.

Trase aer în piept adânc, dar aceasta semănă mai mult cu un suspin:

– La început nu mi-a venit să cred, continuă bătrânul înțelept. Nu-mi puteam îngădui să cred așa ceva, dar lucrurile m-au silit s-accept...

– Oare copiii?... Dimitrie, Eutihie au făcut vreo neorânduială?, întrebă Antonina neliniștită.

– Ceva mai mult! Au adus insultă școlii mele!... Eutihie!...

Ochii dascălului Mihail sclipiră de mânie. Vocea i se sugrumă. Niciodată în cei treizeci de ani, de când era director la școala aceasta, o școală vestită și respectată de toți, nu se mai întâmplă ceva asemănător. Niciodată un elev al lui Mihail n-a ajuns pricină pentru care să se audă acuze și vorbe la adresa sa. Și acum, la bătrânețe, să fie încercat de o asemenea amărăciune!

– Eutihie, e adevărat, se deosebește de ceilalți frați, izbuti să îngâne Antonina, dar nu mi-aș fi închipuit că ar putea să vă întristeze într-atât...

– Nici eu nu-mi puteam imagina. Întotdeauna e tăcut și serios și nu mi-a oferit niciodată prilej de supărare. De aceea nu mi-a fost cu putință să cred... Ai aflat de incidentul de ieri de la Hipodrom?

– De la Hipodrom? Nu. După cum venerabilul meu dascăl știe, tatăl nostru nu ne îngăduie discuții despre Hipodrom.

– Și totuși, Eutihie, ieșind de acolo, s-a bătut sălbatic cu un nu știu care venețian.

– Eutihie! La ce oră?, întrebă Antonina cu buzele palide.

– Se înnoptase. Cineva a încercat să-i despartă, dar a ridicat mâna și asupra aceluia, sfâșiindu-i mantaua. Și acesta era unul dintre oficiali. Una dintre rudele marelui Teoctist! Apoi s-a pierdut în beznă, înainte ca cineva să-l fi recunoscut. Nu s-a aflat decât că era unul dintre elevii mei...

Antonina respira greu. Încerca să se concentreze cu mintea tulburată spre a-și aminti la ce oră vinovatul se întorsese acasă.

– Astăzi însă lucrurile au fost date pe față. Am primit o scrisoare cu cuvintele: „Eutihie al lui Manuil a necinstit numele școlii tale ieri în Hipodrom”. Era o anonimă, iar eu nu i-aș fi acordat importanță, dar Constantin, gimnastul, și-a amintit că ieri aproape în jurul aceleiași ore l-a văzut pe Eutihie îndepărtându-se în fugă din acea parte a Hipodromului.

– Ați discutat cu el? Și-a mărturisit vina?

– N-a mărturisit-o, dar nici n-a tăgăduit. Doar s-a înroșit cu totul, dar n-a răspuns. Nu ți-a vorbit deloc la amiază despre aceasta?

– Astăzi am fost atât de ocupată cu pregătirile, că nu am ajuns să-l văd deloc. Și acum, spre seară, când l-am căutat, n-am reușit să dau de el.

O, cât de rău îmi pare că tata revine acasă într-o asemenea zi...

Ochii Antoninei se umplură de lacrimi. Bătrânul dascăl se arată compătimitor:

– N-am vrut să te întristez, fiica mea. Mi-aș dori numai ca slăvitul tău tată să afle că pedeapsa aspră ce i se va aplica lui Eutihie va fi doar spre binele său... Era de datoria mea să vă aduc acestea la cunoștință.

S-a ridicat. A salutat-o pe Antonina, care, cerându-și de zeci de ori iertare, l-a condus până la poartă, apoi el s-a pierdut la cotitura drumului.

Încovoierea umerilor și încruntarea sprâncenelor, în timp ce-și vedea de drum, arătau că lucrurile nu aveau să se oprească aici.

La consiliul din ziua următoare, alături de ceilalți profesori, urma să se ia hotărârea pedepsirii exemplare a fiului lui Manuil.

